

אף צד לא באמת מעוניין בגיוס חרדים המוני לצה"ל

20.02.2024 | יעקב פלבינסקי written by

ככל שחולף הזמן מטבח ה-7 באוקטובר, סדקים נפערים במעטה השברירי של הלכידות החברתית בישראל. אחד המחוללים הגדולים לכך הוא גיוס חרדים. אם בשגרה יש המעדיפים להתעלם מהסוגיה הנפיצה, ימי מלחמה מקרבים אותה לנקודת רתיחה.

מצב זה דורש, אפוא, הבאת פתרונות אמיתיים לשולחן שיישומם מחייב להכיר במציאות שאינה תמיד אוטופית. היא מציבה אתגרים, מחייבת הסתכלות מפוכחת ודורשת שינויים תפיסתיים ☞ כל מה שגורם לבעיות להידחות ולהתפתח. וכאן נדרשת מנהיגות אמיצה.

המלחמה הנוכחית יוצרת הזדמנות לניפוץ הקונספציה הישנה שלא הוכיחה את עצמה. עכשיו, כשברור לכולם הצורך בעיבוי המערכות הביטחוניות, הגיע הזמן שמדינת ישראל תשאל את עצמה: האם גיוס חרדי מלא לצה"ל יביא את המזור לתחלואי החברה ויענה בהכרח על צורכי ביטחונה? כנראה שלא. נדרש מטען חורג של נאיביות כדי להאמין בכך.

אם על המרחב הציבורי ניטשות מחלוקות קשות מול המגזר החרדי, ניתן רק לדמיין מה יתחולל בתוך הצבא פנימה. הרעיון הזה רחוק מלספק מענה למלחמות היהודים. אם הוא היה אופטימלי, היו מספיק הזדמנויות לנסות לכפות אותו. גם הפוליטיקאים הניציים ביותר נמנעו מכך, ויש להם כנראה סיבות טובות. הערכה: אף צד לא באמת מעוניין בגיוס המוני של חרדים לצה"ל, שיביא בהכרח גם שינוי בגוף המקודש לחברה הישראלית.

חולשה נוספת של רעיון "גיוס מלא לחרדים", היא התעלמותו מהצרכים הביטחוניים האמיתיים של מדינת ישראל. אם המטרה היא לדאוג לביטחונה, צה"ל לבדו אינו התשובה לכך. בזמן שנאבקים על העיקרון, מאבדים את המהות עם הפסד כוח אדם פוטנציאלי לגופי ביטחון חיוניים. אין טעם להקריב את הביטחון על מזבח העיקרון.

גם החרדים לא יקבלו פתרון מהסוג הזה. כור ההיתוך הצה"לי מרתיע חברה שדוגלת בשמרנות. גם אלה שרוצים להשתלב, לא מעוניינים להשתנות. לשנות אורח חיים או לפגוע בו זו טעות. לכן, הגיע הזמן להשתחרר מהקונספציה.

אם המהות היא לספק ביטחון למדינה, יש לוודא שהיא אכן מקבלת במדויק את מה שהיא זקוקה לו. לכן, הפתרון המתבקש הוא הקמת גוף אזרחי-מקצועי שיורכב מנציגי הקהילות החרדיות וראשי כל מערכות הביטחון, שירכז את מכלול הצרכים הביטחוניים של ישראל ויוכל לתווכם לציבור החרדי באופן שאינו מתנגש עם ערכי הליבה שלו.

הם יגבשו תוכניות בהתאם לצרכי המערכות מתוך היכרותם עמן. במיפוי המכשולים, גוף כזה יספק מענה אולטימטיבי § ניתוק מפוליטיקה למניעת אינטרסים והקמת התנגדויות, תיווך מסגרות ביטחוניות שאינן מעודדות השתנות, רתימת גופי החירום האזרחיים-חרדיים שישתלבו בפעילות הביטחונית הכוללת, הבנה אמיתית של העולם החרדי שתושג בדיבור ישיר ולא מעליו, וכן הבנה הדדית שלא מדובר בלוחמת עקרונות כי אם בהבאת צרכי הביטחון האמיתיים.

גוף כזה יוכל לזכות לאמון מצד המדינה הודות לדמויות שירכיבו אותו, ובסבירות לא מבוטלת § גם מצד הציבור החרדי. הוא יוכל להיות מוכר גם בקרב ההנהגה החרדית כמתווך שלא מחפש לפגוע באורח חייהם, ולכן יידע לייצר חלופות הגיוניות ל"גיוס עיוור" שיהיו מותאמות ויספקו לישראל את המענה שהיא באמת צריכה. בכלל זה, העצמת ההתנדבות והסדרתה במסגרות אזרחיות יעילות כמו כיתות כוננות מורחבות, ארגוני הצלה ומשמר אזרחי, המהוות נדבך משמעותי במעטפת הביטחון של ישראל והקהילות החרדיות עצמן מעוניינות בהן.

בקידום תוכניות ארוכות-טווח נדרשת גם הבנה שעולם הישיבות לא ייפגע מהצעדים הננקטים, שיתקיימו כמסגרת אזרחית לאחר שנות הישיבה. בנוסף, הוא יוכל לשתף פעולה עם הרשויות המקומיות החרדיות לרתימת נוער מתמודד. עם התנהלות רגישה, גוף כזה יוכל לקנות את מעמדו כסמכות העיקרית להידברות שמשילה מעליה את מלחמות העבר ומתמקדת בהבטחת העתיד. הניסיון משתלם.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 20.2.2024.